

نکات کلیدی حقوق جزای عمومی ۳

فصل اول

اهداف مجازات ← ارباب (ترساندن) ، سزا دادن (مکافات) و بازپروراندن (اصلاح) .

واکنش اجتماعی در برابر جرم همیشه در یک زمان به یک درجه قوت ابراز نمی شود.

اولین مرحله در اجرای مجازات بررسی میزان تعهد مرتکب به اوامر قانونی است .

اقدام تامینی : تدابیر دیگری غیر از مجازات است که مقام قضایی باید برای جلوگیری از وقوع جرم در نظر بگیرد .

اقدامات تامینی : تدابیر فردی و یا وضعی الزامی که در مورد افراد خطرناک مخل نظم اجتماع یا نسبت به یک وضع خطرناک توسط حکم دادگاه به عمل می آید .

تنها هدف اقدامات تامینی ← پیشگیری از وقوع جرم

دلیل وجودی اقدامات تامینی ← ناکارایی مجازات ها در حمایت از جامعه

هدف مشترک اقدامات تامینی و مجازات ← بازسازی اجتماعی بزهکار

نخستین بار در قرن بیستم اثبات گرایان به ناکارآمدی مجازات اشاره کردند .

واکنش اجتماعی در مقابل جرم دو حالت دارد :

اول. اقدامات سرکوبنده

دوم . اقدامات پیشگیرنده

وظیفه پیش بینی ضمانت اجرای کیفری ← قانون گذار

وظیفه تعیین میزان مجازات یا اقدامات تامینی مناسب ← قاضی

جرم از نظر دورکیم : فعلی که حالات قوی و مشخص وجدان جمعی را مورد تعرض قرار می دهد .

در صورت احراز تحقق جرم توسط بزهکار ، دادرس موظف به تعیین کیفر است .

نظریه های متفاوت از بازخوردهای اجتماعی در خصوص مجازات ها و اقدامات تامینی	
این نظریه مشکل جبر و اراده انسان در انجام جرم را از بین می برد.	نظریه یگانگی
مارک آنسل به این نظریه معتقد است که اقدامات دفاع اجتماعی جانشین دوگانگی فعلی شود.	
تفاوت میان مجازات و اقدامات تامینی گاهی مشکل است زیرا بعضی مجازات ها هم پیش گیرنده و هم سرکوبنده هستند.	
قوانین جزایی اکثر کشورها مطابق با این نظریه است.	نظریه دوگانگی
طرفداران این نظریه معتقدند طرفداران نظریه یگانگی می خواهند جنبه اخلاقی کیفر را از بین ببرند.	

تثبیت کننده تدابیر تامینی در نظام کیفری ایران ← تصویب قانون اقدامات تامینی مصوب ۱۳۳۹

انفصال دائم از خدمات دولتی اقدام تأمینی به عنوان مجازات اصلی است .

هرگاه مرتکب جرم در حین ارتکاب جرم مجنون باشد، به دستور دادستان تا رفع حالت خطرناک در محل مناسب نگهداری میشود این مصداق اقدام تأمینی به عنوان جانشین مجازات است .

شروع تدابیر و اقدامات تامینی ← تصویب قانون تشکیل دادگاه اطفال بزهکار .

اقدام تامینی به عنوان مجازات تابع قواعد مجازات ها است .

اساس نظام کیفری ایران :

✓ احکام شرعی

✓ احکام عرفی

نظام کیفری ایران تابع نظام دو گانگی است .

پیشنهاد علمای حقوق ← فردی کردن مجازات

بازپروری رفتار مجرمانه نوعی ناسازگاری اجتماعی است و بزهکار به دلایلی نمی تواند خود را با خواسته های جامعه وفق دهد .

صفات اقدام تأمینی :

✓ علیه مجرمین مسئول و غیر مسئول

✓ در جهت پیشگیری از سقوط افراد در ارتکاب جرم

✓ متغیر

✓ قابل تجدید نظر

✓ قانون معین می کند ولی اغلب مدت آن نامعین است .

✓ با گذشته ارتباط ندارد .

صفات مجازاتها :

✓ علیه مجرمین مسئول

✓ در جهت انتقام جویی

✓ ثابت

✓ قطعی

✓ مدت آن را قانون تعیین می کند .

✓ با گذشته ارتباط دارد .

امروزه پررنگ ترین هدف مجازاتها تأدیب است.

حبس تأدیبی ، تنها مجازاتی که خصیصه تربیتی آن به نسبت دیگر مجازاتها بارز می باشد .
انواع بازدارندگی مجازات :

اول . عمومی

برای تحصیل پیشگیری عمومی اوضاع اجتماعی و فرهنگی موثر است .

عدالت کیفری باید صحت و مشروعیت خود را ثابت کند و گرنه تبعی اجتماعی آن ها را به درستی رفتار مجرمانه خود می رساند .
دوم . اختصاصی

باید بزهکار به خاطر سختی مجازات از رفتار خود پشیمان شود اما همیشه این طور نیست .
ویژگی بنیادین مجازاتها :

اول . رنج آوری (ترهیبی)

اولا منشاء خصوصیت آزار دهنده مجازات است ثانيا هدف مکافات دهی است .
در گذشته حبس همراه با اعمال شاقه بود و کیفری مانند حبس مجرد، کیفری ترهیبی بود .
هدف ارعابی مجازات ها جزء با تقویت خصیصه رنج آوری آن ممکن نیست .

دوم . رسوا کنندگی (ترذیلی)

علت وضع مقررات ناظر بر اعاده حیثیت بزهکاران ← کاهش تبعات و آثار محکومیتو بازگشت بزهکار به مناسبات اجتماعی .
سوم . معین بودن

ارعاب و مکافات بزهکار فقط در صورت ثبات مجازات محقق می شود .

خصیصه ی قطعیت حکم با ویژگی معین بودن مجازات مرتبط است .

چهارم . قطعی بودن

یعنی پس از رسیدگی به دعوی کیفری و طی مراحل تجدید نظر و یا مهلت های قانونی ، رسیدگی مجدد غیر ممکن است و
حکم جز در موارد اعاده دادرسی قابل ابطال نمی باشد و لازم الاجرا است .

پیشگیری با بی اثرسازی و مراقبت از اهداف اقدامات تامینی است.

از میان قواعدی که ضامن حقوق متهمان به ارتکاب جرم به حساب می آید باید از این قواعد نام برد :

✓ رعایت اصل قانونی بودن

✓ رعایت حق کرامت انسانی

✓ ضرورت مداخله مقام قضایی